

Jedva je bil izgovoril to, uže je drug Zaporožec spregovoril: „Vzemimo res, bratje, kovača s seboj!“

„Dobro je, naj ide“ — pritegnili so drugi.

„Ali zlezi v tako obleko, v kakoršni smo mi“.

Uže je kovač pripravljaval se, da obleče zelen župan, kar se duri odpró in stopil je v sobo nekov dragoceno oblečen človek in opomnil, da je uže čas iti.

Čudno se je zopet zdelo kovaču, ko je peljal se v veliki kočiji, na obeh stranéh so mimo njega bežali nazaj štirinadstropni domi in mostovi, tlak pa je kar grmel pod konjskimi kopiti.

„Dobri Bog, kakov život je to!“ — mislil je kovač, „pri nas ni po dnevi ni tako svetlo!“

Kočija se je ustavila pred palačo. Zaporožci so stopili iz nje, šli v ogromno vežo in začeli stopati po bliščeče razsvetljenih stopnjicah.

„Kakove so te stopnjice!“ — šepetal je kovač sam sebi — „škoda se mi zdi korakati po njih. Ta dragotina! Kake so te vrlike, kakovo delo je to! Tù je železa najmanj za petdeset rubljev!“

Ko so Zaporožci bili prišli na vrh stopnjic, stopili so kar précej v prvo sobano. Bojazljivo je kovač stopal za njimi, o vsakem koraku je mislil, da se mu izpodrdsne na tleh, gladkih, kakor zrkalo. Šli so skozi tri sobane, a kovač ni nehal še čuditi se. Stopili so v četrto sobano, mimovoljno je stopil pred obraz, ki je visel ob steni. To je bila prečista Devica z Jezusom na rokah.

„Kako krasen obraz je to! kako čudovit živopis!“ — mislil je — „ali ni to, kakor bi oba govorila, kakor bi bila živa?! — A sveto Dete! kako steza rokici, in smeja se, ubožček! A barve! ljubi Bog, kakove barve so to! pa ta ohra,*) živopiscu ni bilo žal kopejek, ta zelena barva, — da, ta Florenški lak; a ta sinja barva — kako gorí! Znamenito delo je to! Podmal je bel. Kako čudovit je sijaj v obrazi“ — govoril je dalje, ko je koraknil k durim in prijel za kljuko — „a ta medna rokica, vredna je, da bi še bolj čudil se jej človek. Turška sablja, kako čisto delo je to! Vse to, menim jaz, delali so za drage novce inozemski kovači...“

Morda bi kovač bil še dolgo časa razsojal krasoto okrog sebe, da obrobjen lakaj ni dregnul ga v rebra in opomnil mu, naj ne ostaja za drugimi. Zaporožci so šli še skozi dve sobani in ustavili so se. Ukazali so jim, da tù naj čakajo. V sobani je bilo nekoliko generalov v prošiti monduri. Zaporožci so se priklonili na vse strani in stopili so v gručo.

Minuto kasnejše je z vsem spremstvom vred v sobano stopil veličastno vzrastel, dosti krepak moški v hetmanski obleki v žoltih črevljih. Lase je imel razmršene, z enim okom je škilil, z obraza mu je gledala neka visokomiselna ponosnost, v vseh njegovih gibljajih se je kazalo gospodstvo. Vsi generali v zlatih mundurah so bili v zadregi in nizko so se priklanjali, podoba je kazala, da kar lové vsako njegovo besedo in pazijo na vsak najmanjši gibljaj, da bi takoj mogli izvršiti vsako njegovo željo. A hetmanu vse to ni bilo na mari, le prikimal je z glavo in približal se Zaporožcem.

Zaporožci so so priklonili do tal.

„Ali ste vsi tukaj?“ — povprašal je sè zvučnim glasom.

„Da, vsi, batko (oče)!“ — odgovorili so Zaporožci in zopet priklonili se.

„Ne zábite govoriti tako, kakor sem jaz naučil vas!“

„Ne, batko, ne zábimo“.

„Ali je to car?“ — povprašal je kovač enega izmed Zaporožcev.

„Kakov car! to je Potemkin sam“ — odgovoril je Zaporožec.

V drugi sobani so krilili glasovi, a kovač ni znal, kam bi pogledal, toliko je dam prišlo v atlasovih oblekah z dolzimi repi — in dvornikov v kaftanih, prošitih sè zlatom. Kovač je videl samo blesek, drugega ničesar.

Zaporožci so vsi takoj popadali na tla in soglasno vskriknili: „Milost, mati, milost!“

Kovač ni videl ničesar, vendar je stegnil se po tleh.

„Ustanite!“ — zakrilil je nad njimí ukazujoč, a vendar ljubeznjiv glas.

„Ne ustanemo, mati, ne ustanemo! Raji umrjemo, nego da bi ustali!“ — dejali so Zaporožci.

Potemkin se je vgriznil v ustni; naposled je sam pristopil in ukazujoče nekaj šepetnil enemu izmed Zaporožcev na uho. Kozaki so ustali. Tudi kovač se je ohrabil in dvignil je glavo, ter pred seboj zagledal srednje visoko damo, nekoliko debelkasto, poštopano (napudrano), sinjih očí in veličastno, mično, kakoršna more biti le vladarica.

Zvedavo je pogledala Zaporožce in opomnila: „Njegova svetlost mi je obljubil, da denes seznanim se sè svojim uárodom, ki nisem še videla ga deslé; ali pošteno strežejo vam?“ — vprašala je dama sinjih očí.

„Hvala, mati, pošteno! Živež je dober, če prav ovce tukaj niso take, kakoršne so pri nas v Zaporožji, — zakaj ne moremo prebiti tukaj? ...“

Potemkin je namrščil čelo, ker je slišal, da Zaporožci ne govoré tako, kakor jih je naučil ...

Eden Zaporožcev se je ohrabil: stopil je pred carico in spregovoril; „Osvobajaj, mati, s čim te je razžalil verni národ? — ali smo zjediniili se morda s poganskim Tatarom? — ali smo na pomoč bili Turkom? — ali smo te kedaj izdali s kako besedo ali dejanski? — Popreje smo slišali, da hočeš pri nas staviti trdnjave, pokarabiniti nas, sedaj pa čujemo o novih bremenih. S čim so Zaporožci zaslužili to? — Ali morebiti s tem, ker so tvojo vojsko speljali čez Perekop in tvojim generalom pomogli, da so otepli krimske Tatare? ...“

Potemkin je molčal in hladnodušno s krtačico čistil svoje brilijante, ki sta bili roki obloženi z njimi.

„Kaj hočete?“ — povprašala je skrbno carica.

Zaporožci so pomenljivo pogledali drug drugega.

(Dalje prihodnič.)

Naši dopisi.

Krems na spodnjem Avstrijskem 25. avg. — Minulí teden nehala je življenje tukajšnje industrijalne in obrtne razstave, katera je pričela živeti z 2. dnevom tega meseca. Razstavljevalcev bilo je okoli 500. Razstava sama bila je priredjena na 17 oddelkov, po katerih se je odlikovalo umetno strojenc hišno in poljsko orodje, umetne slike, lični glasoviri, krasna industrija lesa, med katero sem naletel tudi na umetno delo gg. Hofbauerja iz Tržiča in Wirtha iz Beljaka. Poljsko orodje bilo je večidel iz Moravskega in Českega. Tukajšnjih kmetov si je veliko omislilo ličnih plugov in strojev za mlatev žita. Dobro bi bilo, ko bi se tudi pri nas napravila taka razstava in da bi naši kmetovalci zamenjali tiste Abrahamove lesene pluge z železnimi, kateri so res lično narejeni in kar sem se sam prepričal, tudi ne teški. Tako tudi vsakovrstnih brizgalnic za ogenj in za vrte se ni manjkalo. Orglje, umetno delo tukajšnjega mojstra Zahistala dobile so sreberno državno medalijo za odliko. Med razstavljenim vinom dobilo je ono iz kremških gorá prednost.

*) Zemeljska rumenica, barva.

Izmed 500 razstavljevalcev bilo je odlikovanih 403, in sicer s srebrno državno medaljo 6, z bronasto državno medaljo 10, z bronasto medaljo trgovske kamore 4, s častno diplomom z zlato častno medaljo 27, s častno diplomom 6, z zlato medaljo razstavnega odbora 176, s srebrno medaljo za zasluge razstavnega odbora 165.

Obiskava razstave bila je zaradi lepega vremena celi čas razstave silno živahna. Precej prvo nedeljo prihitelo je sveta od blizo in daleč čez tisoč. Preteklo nedeljo izdali so petnajst tisoč vstopnic. Vstopnina ji je bila 20 kr. za odrasle, in polovica za otroke. Res pičila cena. Mogoče je bilo toraj vsakemu ogledati si to res umetno razstavo.

Mnogo tukajšnjih fabrikantov ponaredilo bode svoje izdelave po novi umetnosti, katero so podedovali na tukajnji razstavi. Res, da čast se spodobi izreči možem, kateri brez samopridnosti skrbé, mestu skozi take naprave privabiti tujih gostov, da dobé zaslužek vsi stanovni mestnih prebivalcev. Res posnemanja vredno v današnji dobi za nas Dolenjce gledé prve lastovke tolikanj zaželenene naše železnice, katera privabila bi nam drugih lastovk, to je, kupcev za mnogo blaga, katero leži brez cene zbog slabih potov, kateri žalibog vstrašijo vsacega kupca, ki zabrede tjekaj. Upajmo in potrpiamo! saj: potrpljenje železna vrata prebije.

Jakša-Rožanski.

Iz litijskega okraja 30. avg. — Prav iz srca mi je govoril „Slovenčev“ dopisnik iz litijskega okraja omenivši potrebo nove okrajne ceste iz Litije proti Trebnem. Nesrečni bogenšperski klanec sedanje ceste je zares tako strmán in z mnogimi kratkimi, toraj nevarnimi ovinki oskrbljen, da se človek, kateri se po njem vozi, mora strmè vprašati: mar gremo v pekel? Pisalec teh vrstic se je letošnjo zimo na tem groznem klancu skoraj ubil, in le angelja varha pomoči se ima zahvaliti, da še tlači zeleno travo. Zato me mrzel pot pretresa, kedar moram po tem klancu navzdol iti, peljal se tako nikdar več ne bom. Pozdravil sem toraj z veseljem v „Slovinci“ sproženo misel, naj bi se ta cesta preložila. Pač najpristrčniši zahvalo tukajšnjega naroda si bodo pridobili blagorodni c. kr. okrajni glavar, častiti udje cestnega odbora in naši deželni poslanci, ako bodo oskrbeli pametno preložitev dosedanje nevarne ceste. — Odločno pritrjujem pa želji „Slovenčevega“ dopisnika, naj bi se dobro izpeljala veliko krajša in cenejša proga iz Litije na Plusko, kjer se sklene z dolenjsko véliko cesto, katera pelje v Trebnje in Novomesto. Ta proga se dá izpeljati na obeh stranéh bogenšperskega hriba skoraj čisto ravna, ob bogenšperskem hribu bi se pa tudi lahko prav zmerno polagoma zavijala, tako da bi bila nekoliko napeta in mogoče bi bilo, s konji varno po nji dirjati. Kako se dá ta proga prav čedno izpeljati, celó tukajšnje kmečko ljudstvo vé. Pomisliti je dalje treba, da ta cesta bi šla večjidel po solnčnatih krajih in trdem, suhem svetu, in ob vsem bregu je polno šute. Cesta bila bi trda, suha, kako lahka pa za posipanje, od nobene druge proge v tem kraji ne morete kaj enacega trditi. Opomnim slednjič, da lepo, široko okrajno cesto iz Trebnjega do Pluske uže imamo, čemu toraj delati novo po močvirnih st. Lorenskih travnikih, ki so tolikokrat pod vodo, in katera bi morala iti skoraj do Pluske s staro paralelno, le dobre pol ure narazen. — Nikdar pa ni veljavna misel v „Slovinci“ omenjenega gospoda: „Kdo bo delal cesto v hrib v 19. stoletji?“ Mi nočemo ceste čez bogenšperski hrib, to uže imamo, ampak novo, pametno izpeljano ob bogenšperskem hribu. Častivreden gospod je menda prezrl, da ravno v 19. stoletji so se najlepše ceste ob hribih in visoko nad morjem izpeljale; naj omenim le Semeringa, Št. Gotharta

in Arlsberga, in dokler bodo gore na svetu, se bodo take sem ter tje še morale izpeljevati. Mi tudi trdimo, da ceste se delajo z ljudmi in zavoljo ljudi; Šmartno pa in Javorje, Šentvid, Zatičina, Višnjagora in deloma tudi Krka imajo čvrste ljudi, katerim bi le ta cesta koristila, na katere bo tako ali tako največ stroškov padlo, in kateri jo bodo morali večinoma posipati. Zato naravnost trdim, da cesta iz Litije na Plusko je edino prava proga, ker je najkrajša, in bi bila večini tukajšnjega prebivalstva na korist.

M. K.

Iz Vipave 29. avg. (Slavnost 20letnega obstanke čitalnice v Vipavi) se bode praznovala na Malega Šmarna dan 8. septembra t. l. Spored: 1. Sprejem ljubljanskega „Sokola“ z vojaško godbo in zastavo, in sprejem družih društev. 2. Skupni obed ob 1. uri popoldne v čitalničnih prostorih, pri obedu svira vojaška godba, cena 1 gold. s pol litrom vina. 3. Ob pol 6. uri popoldne zabava in vojaška godba na čitalničnem dvorišči. 4. Ob 7. uri zvečer v čitalnični dvorani: a) Slavnostni govor: Govori Rohrmann. b) A. Nedved: „Prošnja“. poje zbor c) „Oblaček“, dvospev, spremlja zbor. d) J. Zajec: „V boj“, poje zbor. e) Igra: „Eno uro doktor“, f) Šaljivi prizor. g) Ples z vojaško godbo. — Vstopnina 30 kr., sedež 30 kr., vstop k plesu 70 kr. K obilni udeležbi najuljudneje vabi odbor.

— (Po volitvah v kranjski deželni zbor.) Izid dopolnilnih volitev notranjskih kmetijskih občin in pa kočevsko-ribniških mest in trgov objavili smo uže v zadnjih „Novicah“. Dodati imamo danes še izid dopolnilne volitve iz velikega posestva, katero je izvolilo, ne da bi se bila volitve vdeležila narodna stranka z 46 izmed oddanih 48 glasov gg. grof Ervin Auersperg in bar. Leopold Lichtenberg, oba še mlada kranjska vélikoposestnika in kandidata liberalne stranke, in tedaj nasprotnika narodne stranke. — Ako moramo res že globoko obžalovati, da večina našega vélikega posestva tudi pri volitvah za deželni zbor kranjski zatajuje dejanske naše razmere in ne popusti nasprotovanja zoper slovenski narod, med katerim živi, moramo vendar z velikim zadostenjem priznati, da je naše liberalno véliko posestvo dejansko sprejelo eno onih zahtev, katere je pri zadnjih volitvah stavila narodno-konservativna stranka našega vélikega posestva; volili so namreč poslance izmed vélikih posestnikov samih in ta čin je ravno zdaj toliko bolj pomenljiv, ker so s tem izpahnili liberalni véliki posestniki dosedanjega svojega mnogoletnega zastopnika dr. pl. Schreya, poleg Deschmanna in Schafferja gotovo najbolj zagrizenega nasprotnika naših narodnih zahtev, ki je imel navado, posebno v konečnih sejah zborovanja s strupenimi besedami zasramovati naš narod in njegove zastopnike in s takim početjem bolj in bolj netiti narodno nasprotje v deželi. — Akoravno tedaj obžalujemo izvolitev dveh poslancev iz vélikega posestva, katera bodeta pod vodstvom starejih naših nasprotnikov brez dvombe zanikavala našemu narodu najnaravnejše in najsvetejše njegove pravice, vendar radostni priznavamo, da je nasprotno nam véliko posestvo s to izvolitvijo in pa z odstranjenjem dr. Schreya odvzelo našemu deželnemu zboru eno onih ojstrih nasprotstev, katero je prav hudo oviralo vresničenje in vtelesenje očetovskih besed cesarjevih v naši deželi: „Mir hočem med svojimi narodi!“

Ako spregovorimo tudi besedo o izvoljencu kočevskem g. Faberji, nadgozdarji Auerspergovem, nam se ve da ni mogoče političnega njegovega vedenja označiti drugače, kakor je to storila volitev sama, pri kateri so mu nasprotovali vsi slovenski volilci, kolikor vemo, izrekoma zarad njegovih zvez z „Deutschen Schulvereinom“. V gospodarskih vprašanjih pa je videti, da izrekoma zahtevam kmetijskih posestnikov nasproti gosp.

Faber ni in ne bode gluš, ker bi ga sicer tudi nemški Kočevarji ne bili volili, in to nam daje nado, da bode v deželnem zboru vsaj v gospodarskih vprašanjih njegovo delovanje brez ovir z našimi narodnimi poslanci v blagor kmotijskega našega prebivalstva.

— (*Velika beseda*), katero je priredila čitalnica kranjska minulo nedeljo v proslavljenju rojstnega dneva cesarjevega, po programu prijavljenem v zadnjih „Novicah“, vršila se je veličastno in sijajno na Mayerjevem vrtu. Vdeležilo se je tudi nad 200 Ljubljčanov.

— (*Imenovanja*.) Za deželnega živinozdravnika kranjskega imenovan je okrajni zdravnik v Ptuji gosp. Jan. Wagner; gosp. dr. Stanko Stergar, zdravniški asistent, pa je imenovan za okrajnega zdravnika 2. vrste v Logatcu. — Vladni koncipist gosp. Anton Čop imenovan je za začasnega okrajnega komisarja; konceptni praktikant gosp. Josip Rihar za začasnega koncipista. Premeščen je gosp. okrajni zdravnik dr. Razpet iz Postojne v Novomesto; g. zdravniški asistent dr. Vavpotič iz Kamnika v Postojno.

— (*Gospodom penzionistom*.) Na prošnjo mestnega magistrata javljamo, da se bodo odsle mesečne pobotnice o pokojninah in mirovinah pri mestni gosposki vidirale le v 1. dan vsacega meseca popoldne in v 2. dan vsacega meseca dopoldne za navadnih uradnih ur in da bode poseben uradnik izvrševal ta posel v mestni dvorani.

— (*Stariše*), kateri imajo za srednje kmetijske šole sposobne sinove, opozorimo še enkrat na razpisane ustanove v „Novicah“ št. 33 in 34.

— (*Živinozdravništva dr. Strupijevega*) je v tisku drug natis in dotiskane je uže blizo polovica, okolo 30 pol obsegajoče knjige. Vsikakor bo dotiskana še to jesen v lični obliki v J. Blaznikovi tiskarni.

Častitim volilcem kmetskih občin postojnsko - logaško - senožeško - loško - bistriškega okraja!

V izgledno mnogobrojnem številu ste se 25. dan t. m. udeležili postojnske volitve v deželni zbor in tako z nova sijajno dokazali staro notranjsko zavednost, pa tudi disciplino, ker ste izvolili od volilnega shoda postavljenega, in od izvrševalnega odbora proglašene kandidata gosp. **Adolfa Obrezo**.

Za to Vam toplo zahvalo izreka

izvrševalni odbor kluba narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora.

V Ljubljani 28. dan avgusta 1884.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Gledé na združeno postopanje naše in nemške države v veliko-političnih vprašanjih začelo se je živahneje gibati tudi v našem ministerstvu vnanjih zadev. Govori se, da nameravata Avstrijska in Nemška za bližnjo prihodnost sklicati konferenco, katera bi imela dognati ona vprašanja, katerim zadnja konferenca v Londonu ni bila kos, tedaj izrekoma egiptovsko vprašanje pa tudi še druga mednarodna vprašanja izrekoma ono, kako vzajemno postopati zoper anarhiste. Pravijo, da je soglasno postopanje Avstrijske, Nemške, Ruske, Francoske in Laške zagotovljeno; o Angleški se, kakor je

naravno, še nič ne vé, ker je zoper njo v prvi vrsti tudi obrnjena prihodnja konferenca. — Shod teh cesarjev avstrijskega, nemškega in ruskega je pglavitno tudi namenjen onim vprašanjem. Kje se cesarji snidejo, ali vsi trije na enkrat ali posamezno, to še ni dognano, ker je težko pri visoki starosti nemškega cesarja razpolagati in dogovarjati to, kar najmanjša njegova bolehnost čez noč predrugači.

Zarad prikazujoče se kolere tudi v Švici zaukazala je naša vlada iz Švice prihajajoče popotnike zdravstveno preiskovati. — Zanimivo za zveze Mladočehov izrekoma dr. Gregrja je to, da je njegov govor iz mladočeskega tabora v zalogo vzel oni glasoviti dr. Friedjung, kateremu tudi okrajna sodnija notranjega dunajskega mesta ni odvzela priimka „frech“.

Hrvatska. — Deželni zbor je bil po napovedi vladini sklenjen, nove volitve razpisane so za 16., 17. in 18. dan septembra.

Ogerska. — Včeraj pričele so se velike vojaške vaje pri Aradu, h katerim je prišel tudi cesar sam in h katerim je vabljen razun zastopnikov vnanjih držav tudi kralj Milan srbski. Jutri vršil se bode odločilen manever, po katerem bode cesar ogledal vso tam zbrano vojsko. — Mestnemu glavarju peštanskemu došlo je telegrafično svarilo, da se pripravlja napad na srbskega kralja, potujočega skoz Ogersko; vsled tega bili so vsi organi javne varnosti na nogah, preiskavala in stražila se je vsa železnica, po kateri se je imel peljati kralj; našlo se ni ničesar, vlak pa, ki se je vozil v času odločenem za kraljevo potovanje, primerila se je vendar nesreča, da je pri Kelenfeldu skočil iz tira. Kralj sam pa se je peljal vsled zakasnjenege njegovega vlaka kasneje in je srečno došel na Dunaj. — „Ung. Post“ sicer trdi, da je preiskava pokazala, da ona nesreča pri Kelenfeldu ni nastala vsled hudodelstva, javno mnenje pa vendar neverno odmajava z glavo.

Ruskopoljska. — Iz Varšave se naznanja, da so v noči k 30. pret. meseca uporniki poskusili svoje v trdnjavi Varšavski zaprte tovariše Bardovski, Novak, Janovicz in druge oprostiti. V ta namen sneli so konstantinovske vrata in prišli do preddvora trdnjave, tam pa jih je straža zapazila, je sklicala druge straže in potem so upornika nagloma odnesli pete. Na dvorišči pri ječah našli so železne kole, pile, dlete, sekire, svedre, več žakljev in vrvi. Vjetnike pa so našli v zaporih čuječe in oblečene. — Vsled te dogodbe zaklenili so vrata trdnjave, kamor je bilo doslej prosto hoditi.

Francoska in Kitajska imate toraj redno napovedano vojsko. — Telegram angleškega časnika „Times“ iz Pekinga poroča, da plakati na cestah razglašajo vojsko proti Francoski. Vsako nadlegovanje podložnikov družih držav pa je strogo prepovedano. — Francosko brodovje zapustilo je Fučev, pa ni znano, kam da se obrne. V Limpovu streljalo se je na generala Dovella, ki je ubežal potem v kitajski obleki.

Laška. — Kolera se širi polagoma, v Neapolu umrlo je za njo predvčeranjem 20 oseb; v vseh provincijah je zadnjo nedeljo zbolelo 120, in umrlo 74 oseb.

Žitna cena

v Ljubljani 30. avgusta 1884.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 8 gold. 12 kr. — turšice 5 gold. 70 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 4 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 6 gold. 18 kr. — ajde 5 gold. 49 kr. — ovs 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 40 kr. 100 kilogramov.